

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Лабораторна робота №4

Дослідження ВАХ транзисторів

Автор

Столяров Андрій Дмитрович,
група 5-А, Фізичний Факультет

Київ, 23 квітня 2021 р.

Зміст

Вступ	2
Мета	2
Методи дослідження	2
Теоретичні відомості	2
Хід Роботи	3
Біполярний транзистор	3
Польовий транзистор	4
Висновок	5

Вступ

Ця лабораторна робота присвячена вивченню вольт-амперних характеристик транзисторів – керованих нелінійних елементів, на основі яких можна створювати підсилювачі електричних сигналів.

Мета

дослідити вихідні характеристики транзисторів різних типів.

Методи дослідження

1. одержання зображення ВАХ транзисторів на екрані двоканального осцилографа, що працює в режимі характериографа,
2. побудова сімейства ВАХ шляхом вимірювання певної кількості значень сили струму I_k , що відповідають певним значенням напруги $U_{ке}$ (для певної сили струму бази I_b або напруги $U_{бе}$) для біполярного транзистора та певної кількості значень сили струму стоку I_c , що відповідають певним значенням напруги $U_{св}$ (для певних значень напруги між затвором і витоком $U_{зв}$) для польового транзистора, подання результатів вимірів у вигляді графіків.

Теоретичні відомості

Біполярний транзистор – це напівпровідниковий прилад з двома р-п-переходами, що взаємодіють між собою, та трьома виводами, підсилювальні властивості якого зумовлені явищами інжекції (введення) та екстракції (вилучення) неосновних носіїв заряду. **Вихідна вольт-амперна характеристика (ВАХ) біполярного транзистора** – це залежність сили струму колектора I_k від напруги між колектором та емітером $U_{ке}$ при певному значенні струму бази I_b , (або напруги між базою та емітером $U_{бе}$) в схемі зі спільним емітером. **Польовий (уніполярний) транзистор** – це напівпровідниковий прилад, підсилювальні властивості якого зумовлені струмом основних носіїв, що течуть по провідному каналу, провідність якого керується зовнішнім електричним полем. **Польовий транзистор з керувальним електродом** – це польовий транзистор, керування струмом основних носіїв у якому здійснюється за допомогою р-п-переходу, зміщеного у зворотному напрямі. **Вихідна вольт-амперна характеристика (ВАХ) польового транзистора** – це залежність сили струму стоку I_c від напруги між стоком та витоком $U_{св}$ при певному значенні напруги між затвором та витоком $U_{зв}$. Біполярний транзистор являє собою сукупність

двох р-п-переходів, складених з двох р-областей і однієї п-області (структура типу р-п-р) або з двох п-областей і однієї р-області (структура типу п-р-п). Одна з крайніх областей носить назву емітера, а інша – колектора, середню область називають базою. База-емітерний (або просто емітерний) р-п-перехід включають у прямому напрямку, а база-колекторний (або просто колекторний) р-п-перехід – у зворотному. Принцип роботи польових транзисторів простіший за принцип дії біполярних транзисторів. Польовий транзистор являє собою триелектродний прилад, в якому струм створюють основні носії заряду під дією повздовжнього електричного поля, а керування величиною цього струму здійснюється поперечним електричним полем, що створюється напругою, прикладеною до керувального електрода.

Хід Роботи

Біполярний транзистор

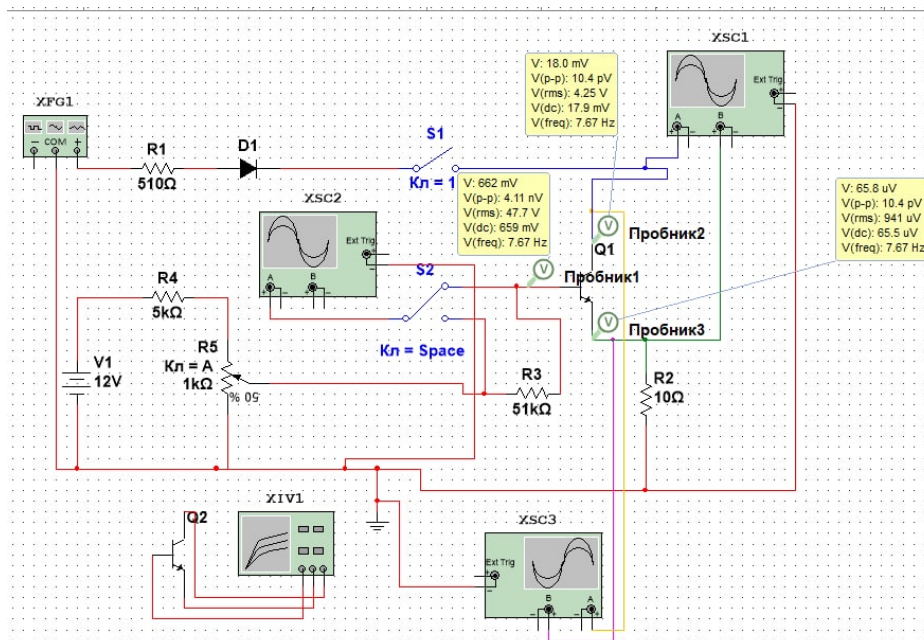

Рис. 1. Схема

Схема наведена у файлі **ВАХ біполярного транзистора.ms14**. Переключаючи **S1** можна вмикати, або вимикати генератор змінного струму. **S2** відповідає за вмикання додаткового опору і вимірювання напруги безпосередньо на базі транзистора. Підключивши характериограф, можемо побачити ВАХ біполярного транзистора.

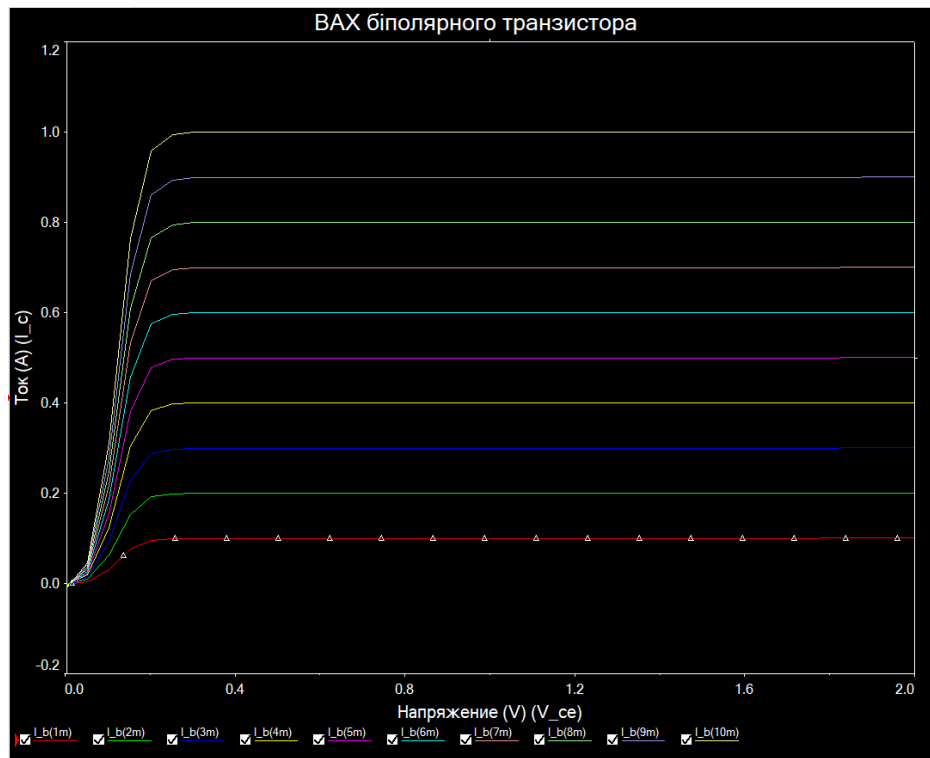

Рис. 2. ВАХ біполярного транзистора

Польовий транзистор

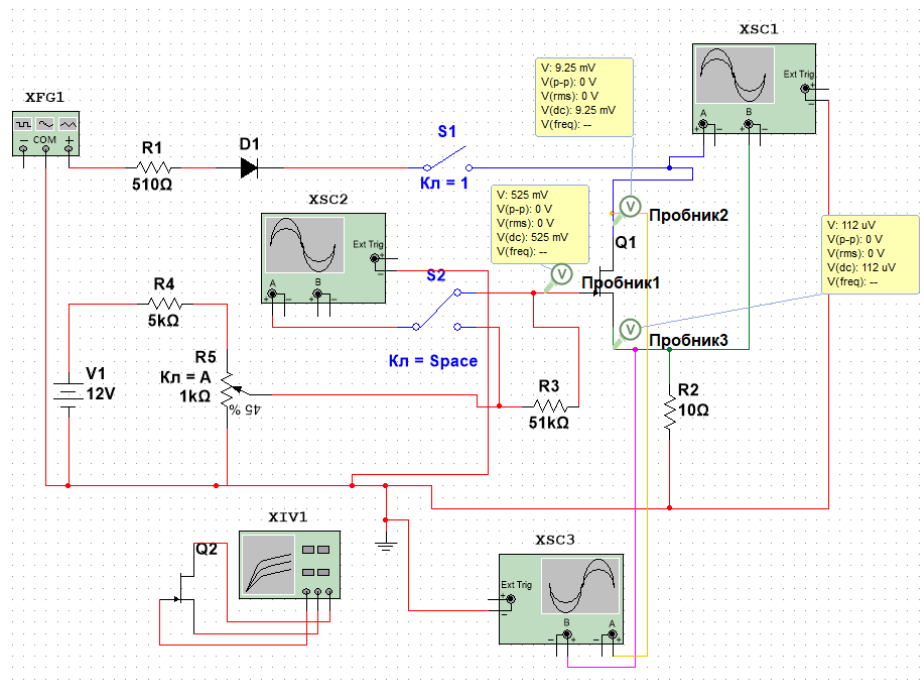

Рис. 3. Схема

Схема наведена у файлі **ВАХ польового транзистора.ms14**. Переключаючи **S1** можна вмикати, або вимикати генератор змінного струму. **S2** відповідає за вмикання додаткового опору і вимірювання напруги безпосередньо на базі транзистора. Підключивши характеристиограф, можемо побачити ВАХ біполярного транзистора.

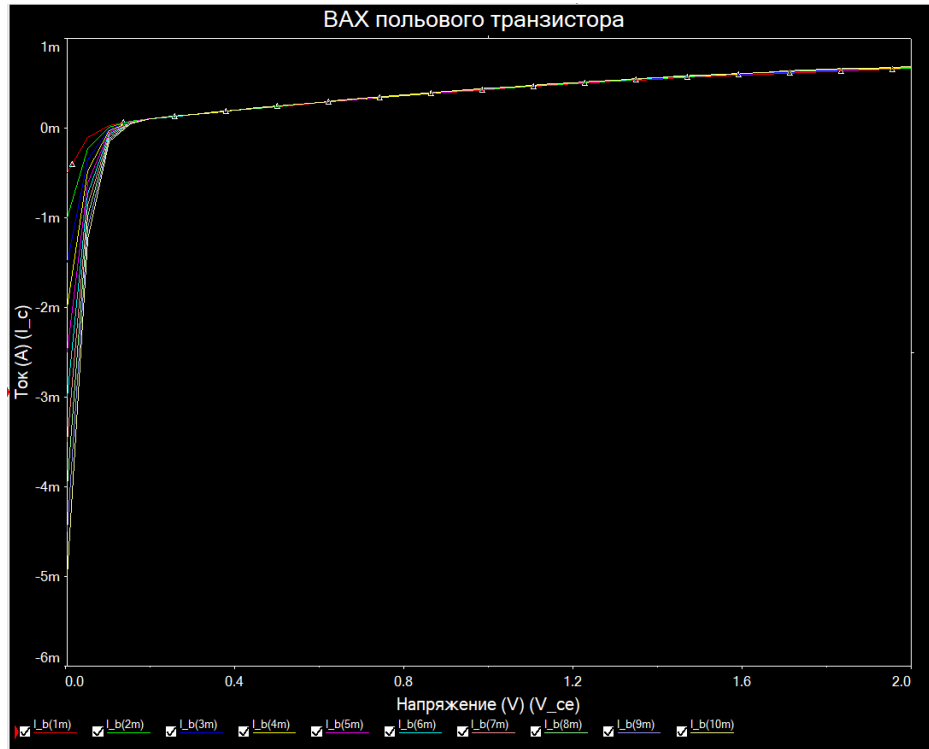

Рис. 4. ВАХ польового транзистора

Висновок

В цій роботі ми отримали графіки напруги на базі транзистора від часу, а також графіки напруги на еміторі транзистора від напруги на базі. Дослідження було виконане для 2 типів транзисторів: польового та біполярного. Наші графіки вийшли подібні, при різних значеннях на потенціометрі, що і очікувалося при виконанні лабораторної.

Робота виконувалась у програмі **Multisim14**.